

GRZEGORZ DOMAŃSKI

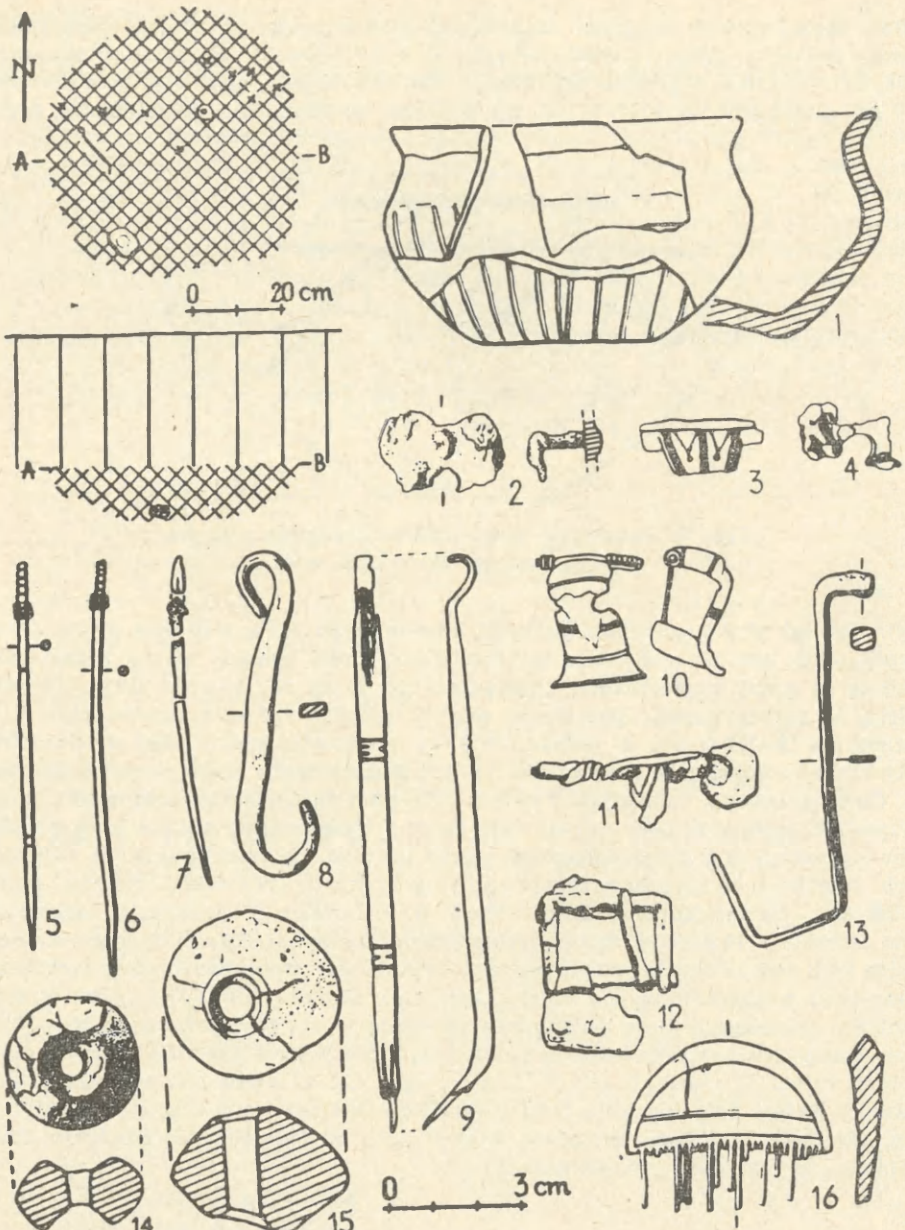
BADANIE CMENTARZYSKA W LUBOSZYCACH, POW. LUBSKO, W 1964 ROKU

Prace wykopaliskowe w Luboszycach, pow. Lubsko, przeprowadził Zakład Archeologii Śląska IHKM PAN we Wrocławiu w ramach badania tzw. kultury burgundzkiej. Na stanowisku tym przy końcu lat osiemdziesiątych XIX wieku odkryto dwa groby ciałopalne z okresu późnolateńskiego. Na wiosnę 1964 roku podczas przeprowadzanych na tym terenie badań powierzchniowych odkryto dalsze dwa groby z okresu wpływów rzymskich.

Cmentarzysko usytuowane jest na wschodnim krańcu wsi Luboszyce, w odległości około 500 m na południe od zabudowań PGR, w lesie, na najniższej partii wysokiego wzgórza. Przez teren cmentarzyska przebiega prostopadle do grzbietu wzgórza głęboki parów. Właśnie na ścianie parowu, który jest stopniowo poszerzany przez kopanie piasku, odkryto dwa pierwsze groby.

W dniach od 1 do 10 października przeprowadzono na małą skalę zakrojone badania wykopaliskowe. Na terenie cmentarzyska założono trzy wykopy o łącznej powierzchni około 2 arów oraz przeprowadzono cały szereg sondaży w celu określenia zasięgu cmentarzyska. Pierwsze dwa wykopy zlokalizowano po obu stronach parowu, gdzie odkryto pierwsze groby. W wykopie pierwszym, położonym po zachodniej stronie parowu, odkryto trzy groby i wydaje się, że znajduje się tu już krawędź cmentarzyska. W drugim wykopie, położonym na wschodniej krawędzi parowu, odkryto 18 grobów. Trzeci wykop zlokalizowano w odległości 30 m na wschód od drugiego. Odkryto w nim, na niewielkiej przestrzeni ok. 50 m², 11 grobów, przy czym znajdowały się one tylko w jednej części wykopu. Chronologicznie odkryte groby dzielą się na pochodzące z epoki brązu (3 groby), z okresu późnolateńskiego (8 grobów) oraz z okresu wpływów rzymskich (17 grobów). Co do 4 grobów nikłe ich wyposażenie lub jego całkowity brak nie pozwalają na ustalenie ich chronologii.

Groby z epoki brązu wystąpiły na północnym krańcu drugiego wykopu, czyli w najniższej partii wzgórza. Wszystkie trzy są grobami popielnicowymi. Poza popielnicami nie zawierają innego wyposażenia. Groby z okresu późnolateńskiego wyraźnie w stosunku do innych zajmowały część centralną cmentarzyska, najwyżej położoną. Wśród grobów późnolateńskich występują groby jamowe i popielnicowe, te ostatnie w postaci czystej — nie obsypane szczątkami stosu. Przy grobach popielnicowych nie udało się wydzielić jam grobowych, być może spowodowane jest to znaczną przepuszczalnością podłoża (piasek) oraz niewielką domieszką próchnicy w górnych warstwach ziemi. Groby z okresu wpływów rzymskich również dzielą się na popielnicowe i jamowe, z tym że te ostatnie występują w dwu zdecydowanie różnych odmianach: groby pierwszej z odmian charakteryzują się stosunkowo dużą w od-

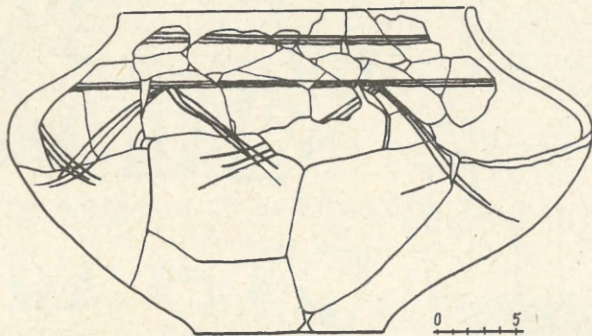

Ryc. 1. Luboszyce, pow. Lubsko. Rzut poziomy, przekrój i inwentarz grobu nr 4

różnieniu od następnej grupy głębokością. Groby tej odmiany sięgają do głębokości 50 cm, a ich średnica dochodzi do 1,15 m (grób 21).

Jama grobowa wypełniona jest piaskiem przemieszanym z węglami drzewnymi (szczątki stosu) i ciałopaleniem. Wypełnisko ma kolor intensywnie czarny. Groby drugiej odmiany są bardzo płytkie — maksymalnie sięgają do 15 cm. Jama ma

kształt nieckowaty, o średnicy dochodzącej maksymalnie do 30 cm. Wypełnisko stanowi jednolita, zbita warstwa ciałopalenia, bez śladów szczątków stosu (np. grób 4, 23, 24). Niektóre z grobów tej drugiej odmiany sięgają zaledwie do głębokości 5—7 cm. Część grobów (grób 16, 21, 25), zarówno jamowe, jak i popielnicowe, przy-

Ryc. 2. Luboszyce, pow. Lubsko. Naczynie z grobu 22 datowanego na II—III wiek

kryta jest od góry kamieniami polnymi, czasem (grób 16) w kształcie płyty. Co do wyposażenia, jak na podstawie tej niewielkiej ilości grobów można sądzić, najuboższe są groby popielnicowe, najbogatsze zaś groby nieckowate (wszystkie trzy należą do najbogatszych). Dotychczas odkryte groby z okresu wpływów rzymskich pochodzą z II—III wieku, co jednak nie wyklucza, zważywszy na małą powierzchnię dotychczas rozkopaną, że znajdują się na tym cmentarzysku groby starsze i młodsze.

Cmentarzysko w Luboszytach należy do bardzo ciekawego zespołu osad i cmentarzysk. W promieniu 2—3 km znajdują się trzy duże cmentarzyska z okresu wpływów rzymskich oraz zespół odpowiadających im osad. Na cmentarzyskach wchodzących w skład tego zespołu przeprowadzono przy końcu XIX wieku badania wykopaliskowe, odkrywając w Sadzarzewicach, pow. Lubsko, 67 grobów, w Grabicach, pow. Lubsko — 14 grobów oraz w Luboszytach 2 groby. W roku bieżącym na wszystkich tych stanowiskach przeprowadzono badania weryfikacyjne — powierzchniowe. Badaniami powierzchniowymi objęto także całą okolicę, odkrywając kilka nowych punktów osadniczych. Poza badaniami wykopaliskowymi przeprowadzono w najbliższej okolicy cmentarzyska badania sondażowe, które doprowadziły do odkrycia osady kultury łużyckiej z epoki brązu. Na lata następne przewidziane jest przeprowadzenie dalszych badań, które pozwolą pełniej określić rolę i znaczenie tego ważnego skupiska, leżącego na szlaku łączącym tereny gęsto zasiedlone nad środkową Łabą i Hawelą ze Śląskiem i Wielkopolską.

*Z Zakładu Archeologii Śląska
IHKM PAN we Wrocławiu*

GRZEGORZ DOMAŃSKI

EXCAVATIONS ON A CEMETERY AT LUBOSZYCE, DISTR. LUBSKO, IN 1964

Studies on the so-called Burgund culture, carried out by the Centre for the Archaeology of Silesia, IHKM PAN in Wrocław, involved excavations at Luboszyce, distr. Lubsko. 32 graves have been unearthed: 3 from Bronze Age II—III, 8 from the late La Tène period, 17 from the period of Roman influence, 4 of uncertain date. Graves from the period of Roman influence are dated to the 2nd—3rd centuries. An interesting find is presented by trough-shaped, richly furnished burials, measuring 30 cm across and usually 15 (frequently 5—7 cm) deep. The cemetery belongs to a complex consisting of three big burial fields (Grabice, Luboszyce, Sadzarzewice, distr. Lubsko) and of several corresponding settlements. The examination of the complex covering an area of 2—3 km in diameter, will be continued in future.